

Jaarverslag 2020

Inhoud

Vooraf.....	4
1. Wie we zijn en wat we doen	5
Missie, visie en ambitie	5
De Vonk als instelling voor Maatschappelijk Activeringswerk.....	5
De Vonk als kenniscentrum	5
De Vonk als ketenpartner	5
De Vonk als projectorganisatie.....	6
Samenwerking met ContourdeTwern	6
Personele invulling	6
2. Wat De Vonk heeft gedaan in 2020	8
Armoede	8
Armoede onder de Loep.....	8
Verdiepende Training.....	9
Wie ben ik nog?	9
Vertellers	9
SchuldenVrijMaatje (SVM)	10
SVM in getallen 31-12:	10
Deskundigheidsbewaking	11
Werkwijze	11
Selectie en werving	11
Deskundigheidsbevordering.....	12
Samenwerking	12
Bijzonderheden in 2020	12
Voor 2021	13
Tilburgs Ondersteuningsfonds	14
Tandzorg op Maat (ToM).....	14
Leergeld Nederland en andere Leergeldstichtingen	15
Armoedeambassadeurschap	15
Platform Sociale Zekerheid 25 jaar.....	15
Noodfonds Tilburg.....	15
' T Elftal tegen Armoede Tilburg.....	15
Beddenactie.....	15
Sociale Alliantie	16
Alliantie tegen Kinderarmoede	16

Vraagbaak en gesprekspartner	16
Armoede beleven	17
Methodiek Armoede in het welzijnswerk	17
Diaconale ondersteuning en zingeving	18
Actioma	18
Potje van Goed Vertrouwen	18
MST Mensen in beeld houden	18
Werk in Uitvoering	18
Coaching	18
KBO	18
Logia	18
3. Deskundigheidsbevordering medewerkers.....	19
4. Netwerk.....	19
5. Financiën	19
6. Tot slot.....	19

Vooraf

Maatschappelijk activeringswerk doen in tijden van corona verschilde eigenlijk niet veel van andere jaren. Het is ons werk te zien wat er speelt in de samenleving en daar mensen actief op te maken. Tegelijkertijd was het natuurlijk toch heel anders allemaal.

Thuiswerken, beeldbellen, bijna geen groepsbijeenkomsten, opdrachten die daardoor niet doorgingen.

De hele wereld had daarmee te maken, dus we besloten onze aandacht te richten op wat wel kan. En dat was uiteindelijk best veel.

Karin van Leeuwen

Bettine Arink

Marja Wittenbols

Tilburg, januari 2021

1. Wie we zijn en wat we doen

Missie, visie en ambitie

Het gaat bij De Vonk om het vinden, inspireren, binden en toerusten van vrijwilligers en beroepskrachten die op willen komen voor kwetsbare mensen. Het is soms tweede-, soms derdelijns werk: het activeren van mensen die geïnteresseerd zijn in de problematiek van sociale rechtvaardigheid, maatschappelijke uitsluiting en armoedebestrijding, om zich in te zetten voor mensen die in de knel gekomen zijn. De ambitie van De Vonk is dat het daarbij zowel gaat om de ondersteuning van deze individuele personen als om het bewust worden en het tegen het licht houden van maatschappelijke structuren die sociale uitsluiting, armoede en onrecht in de hand werken.

De Vonk onderscheidt zich op vier kerntaken:

- het verzorgen van (katholiek) maatschappelijk activeringswerk,
- het functioneren als kenniscentrum op het gebied van armoede en sociale uitsluiting, met daarbij het ontwikkelen en verzorgen van cursussen, lezingen en trainingen,
- het optreden als onafhankelijke ketenpartner en
- het opzetten en uitvoeren van projecten.

De Vonk als instelling voor Maatschappelijk Activeringswerk

Het beleid van De Vonk is gericht op het vervullen van de tweedelijns steunfunctie aan de basis van de samenleving.

De Vonk beoogt degenen die zich maatschappelijk in willen zetten voor een meer sociale en rechtvaardige samenleving de helpende hand te bieden bij het vormgeven van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. De Vonk geeft vanuit haar eigen inspiratie woorden aan vrijwilligers en beroepskrachten om in het engagement met kwetsbare mensen zingeving te 'ont-dekken'.

Steeds is de sociale leer een leidraad:

- menselijke waardigheid
- bonum commune: streven naar een goede samenleving
- solidariteit: sterk verbindt zich aan minder sterk en trekken samen op
- subsidiariteit: de regie moet zo dicht mogelijk bij de belanghebbende liggen

De Vonk is een van de zes organisaties voor katholiek maatschappelijk activeringswerk in Nederland. Deze instellingen zitten verspreid door het land. Zij zijn aan elkaar verbonden in de koepel organisatie Actioma.

De Vonk als kenniscentrum

Door de jaren heen heeft De Vonk expertise opgebouwd, brede kennis verzameld en vaardigheden opgedaan op de terreinen armoede en sociale uitsluiting. Kennis die door gericht onderzoek up to date gehouden wordt. Speciale aandacht heeft het thema armoede en de effecten daarvan op kinderen. De Vonk is goed bekend met de profijtgroepen, zoals groepen en individuen in een moeilijke maatschappelijke positie. Mensen die in het circuit van schulden en schuldsanering terecht zijn gekomen, mensen in een sociaal isolement en kinderen, in een door armoede veroorzaakte achterstandspositie, zijn hier goede voorbeelden van. Er zijn korte lijnen naar ervaringsdeskundigen en profijtgroepen.

De Vonk als ketenpartner

De Vonk heeft een intermediairfunctie tussen beroepskrachten en vrijwilligers uit de (katholieke)

achterban en de activering daarvan ten behoeve van een grote diversiteit aan projecten met een algemeen maatschappelijk belang. De betrokkenheid van de medewerkers van De Vonk bepaalt ook de ruime mate waarin vrijwilligers en beroepskrachten bereikt en betrokken worden.

De Vonk werkt samen met partnerinstellingen van diverse achtergronden en levensvisies en is zich bewust van haar toegevoegde waarde als bruggenbouwer in ketens van samenwerking. Klanten, partners en opdrachtgevers weten De Vonk te vinden voor samenwerkingsprojecten en samenwerkingsprogramma's. Deze partners zijn welzijnsorganisaties, geloofsgemeenschappen, hulp- en (financiële) dienstverleners, belangengroepen, gemeentes, scholen, zorgorganisaties en fondsen die zich inzetten voor mensen in armoede.

De Vonk heeft een vrije en onafhankelijke positie en zet deze effectief in bij het verwerven van opdrachten en het aangaan van allianties. Voor algemene (overheids-)instellingen is De Vonk een goede intermediair bij het inzetten van burgers in maatschappelijke projecten.

De Vonk als projectorganisatie

De dienstverlening van De Vonk vindt grotendeels plaats op projectbasis. De projecten worden deels in opdracht uitgevoerd, deels worden projecten vanwege het intrinsieke belang van het project op eigen initiatief van De Vonk in gang gezet, meestal na verontrustende berichten uit de samenleving. De projecten en dienstverlening kennen een heldere structuur, goed omschreven doel- en profijtgroepen, tijdsfasering en financiële verantwoording. De vooraf afgesproken tijdsfasering spreekt met name vrijwilligers aan die zich slechts tijdelijk willen verbinden.

Samenwerking met ContourdeTwern

Sinds 1 januari 2019 is De Vonk formeel een onderdeel van de welzijnsorganisatie ContourdeTwern. Zij voert een eigen regie en moet haar eigen middelen verwerven.

Personele invulling

De medewerkers met hun voornaamste werkzaamheden zijn:

Karin van Leeuwen:	Secretariaat
	Tandzorg op Maat
	Uitvoering Dekkersfonds
Bettine Arink	Trainingen o.a. Armoede onder de Loep
	Wie ben ik nog
	De Vertellers
	SchuldenVrijMaatje
	Advies
	Organisatie en communicatie

Marja Wittenbols Trainingen o.a. Armoede onder de Loep, Het Goede gesprek (KBO),
trainers Leergeld Nederland, trainers Werkplaats Armoede ContourdeTwern
SchuldenVrijMaatje
Tandzorg op Maat
Tilburgs Ondersteuningsfonds
Uitvoering Dekkersfonds
Diaconie en zingeving
Platform Sociale Zekerheid Tilburg
Advies en coaching
Organisatie en communicatie

We kunnen dit werk niet doen zonder medewerking van onze vrijwillige SchuldenVrijMaatjes, onze trainers voor Armoede onder de Loep, onze trainers voor Leergeld en de vrijwilligers die ons ondersteunen en scherp houden.

Om op koers te blijven laten de werkers zich inspireren en adviseren door drie groepen mensen:

- Klankbordgroep De Vonk, voor het totaaloverzicht
- Klankbordgroep Identiteit
- Stuurgroep SchuldenVrijMaatje

2. Wat De Vonk heeft gedaan in 2020

Armoede

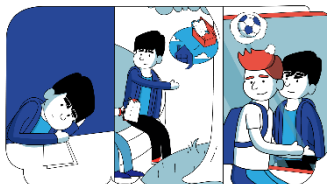
Armoede onder de Loep

- Sinds 2001 bestaat **de training** Armoede onder de Loep, een deskundigheidsbevorderingsaanbod voor vrijwilligers en professionals om te leren wat armoede en schulden met mensen doen en welke hulp effectief is. Sindsdien is deze steeds meer verfijnd en zijn er nieuwe werkvormen gevonden om die nog altijd actuele essentie voor het voetlicht te brengen.
- In het voorjaar van 2020 is de training aangepast naar een online variant. Gedurende 2020 is de training twee keer online gegeven.

Citaat van deelnemer training:

“Als ik lang veel stress heb, ben ik ook niet de leukste. Ik begrijp nu beter waarom sommige van mijn klanten altijd iets te klagen als ik ze attendeer op voorzieningen. En nu ik dat weet, raak ik weer minder geïrriteerd door lastige klanten.”

- Dit jaar is het trainingsmateriaal herzien en uitgebreid met armoedemechanismen, motiverende gespreksvoering en inzichten vanuit stress-sensitief werken
- Er zijn weer **22 trainers** in het land **gehercertificeerd**
- We konden **7 nieuwe trainers** certificeren
- Door corona was het aantal trainingen dat we gaven wel een stuk lager.
- Er is een **verdiepende training** ontwikkeld en gegeven, waarin stress-sensitief werken en verschillende communicatie oefeningen de vaardigheden van professionals vergroten
- De **signalenkaart en het filmpje** dat daar bij hoort zijn breder uitgezet om armoede zonder oordeel te signaleren en ter sprake te brengen, om hulp te mobiliseren.

Link naar het filmpje: <https://youtu.be/nTlnw5hENdc>

Verdiepende Training

De deelnemers aan de training *Armoede onder de Loep* gaven aan dat zij zich graag wilden verdiepen, in de belevingsscenario's (arm gebleven, arm geworden en arm gemaakt) om die nog meer te kunnen toepassen in de praktijk. Dit was de aanleiding om in 2020 de [Verdiepende Training](#) te ontwikkelen. Het is een stevige en praktische training geworden voor professionals die zowel online als fysiek georganiseerd kan worden. Een trainingsacteur verlevendigt het geheel. In november is de training voor het eerst online gegeven aan een kleine groep.

Een deelnemer zei hierover: "Dit leer je niet uit een boek".

Wie ben ik nog?

Het project "Wie ben ik nog?" is ontstaan naar aanleiding van de verzuchting van veel mensen in armoede en met schulden. In dit project onderzoeken zij hoe ze meer zingeving in het leven kunnen ervaren door inzichten rond veerkracht in perioden van verlies. In de zomer is gestart met de ontwikkeling van de training samen met Onderweg Tilburg. Dit is een organisatie voor rouw en verlies. De gedegen inhoud heeft zich in de periode november en december 2020 bewezen tijdens een eerste training met vier deelnemers.

In 2021 is de tweede groep gepland.

Reacties van deelnemers:

"Wat ik goed vond aan de training was de openheid en het was ook confronterend"

"Ik ben steeds meer aan het denken en zoeken naar oplossingen" . " Ik ben meer aan het praten"

Vertellers

Eind september is een start gemaakt met het project "Vertellers". Uit ons netwerk zijn vijf vertellers geworven die bereid zijn om hun persoonlijke verhaal over Armoede te vertellen. Een persoonlijk verhaal 'doet meer' dan een presentatie met feiten. De vertellers krijgen begin 2021 een training met aandacht voor jezelf, constructief presenteren, omgaan met vooroordelen, reflectie en het aangeven van grenzen.

SchuldenVrijMaatje (SVM)

SVM in getallen 31-12:

Aanvragen	2020	2019	2018
Aanvragen SHV	13	25	19
Aanvragen IMW	2	-	4
Aanvragen bewindvoerders	3	4	-
Koppelingen			
Koppelingen nieuw	18	23	15
Koppelingen afgerond positief	15	11	7
Koppelingen afgerond negatief*	3	5	3
(nog) niet gekoppeld	4	2	2
Lopende koppelingen op 31-12	31	31	26
Aantal afgeronde koppelingen in duur van maanden			
Minder dan 6	3	2	3
6 -12	3	4	0
12 - 24	9	8	4
24 en meer	2	2	3

Gemiddeld aantal maanden van koppelingen die goed zijn afgerond 19

*dit zijn mensen die we na enkele weken of maanden op geen enkele manier meer konden bereiken, die van een maatje toch meer verwachtten dan waargemaakt kon worden of die door gelukkige omstandigheden plats van hun schulden af waren.

Maatjes

SchuldenVrijMaatjes totaal	36	37	30
SchuldenVrijMaatjes nieuw	4	7	9
SchuldenVrijMaatjes gestopt	3	3	5
SchuldenVrijMaatjes gekoppeld	26	26	18
SchuldenVrijMaatjes beschikbaar	3	4	9
SchuldenVrijMaatjes op rust	7	6	2

Leeftijden SchuldenVrijMaatjes

20-80 jaar

Betrokkenheid bij het project

3 maanden -10 jaar

Aantal maatjes dat zelf ervaring heeft met problematische Schulden

7

Sommige maatjes hebben 2 koppelingen

Deskundigheidsbewaking

Trainingen van 4 dagen	2
Nascholingsbijeenkomsten voor alle maatjes	3
Uitwisselingsbijeenkomsten voor alle maatjes	9

Werkwijze

- Deelnemers worden aangeboden door de front-office van Schuldhulpverlening (SVH), Budgetbeheer van het IMW of een bewindvoerder via een intakeformulier
- De coördinator gaat kennismaken, legt het project uit, en maakt een inschatting of een, en welk SchuldenVrijMaatje (SVM) kan worden ingezet
- Coördinator en potentieel SchuldenVrijMaatje gaan samen op bezoek bij de deelnemer om te kijken of een match mogelijk en gewenst is
- Deelnemers en SVM gaan aan de slag gedurende minimaal een jaar, na een afspraak met de verwijzer om af te stemmen hoe de ondersteuning het best vorm kan krijgen
- SVM wordt begeleid tijdens dit traject door coördinator project
- Het maatje komt doorgaans op huisbezoek. Soms wordt in een wijkcentrum afgesproken wanneer een deelnemer op kamers woont en het maatje niet thuis kan ontvangen.

De maatjes van De Vonk begeleiden hun deelnemers op heel diverse wijzen, passend bij de persoon en situatie. Natuurlijk is het samen bewaken van het beschikbare budget een groot thema, maar er gebeurt meer. Dit varieert van het mee op orde houden van de administratie en het samen brieven lezen om zo niet meer bang voor de post te zijn, via leren sollicitatiemails samen te stellen bij mensen zonder computervaardigheden en vrijwilligerswerk te zoeken voor mensen die uit verveling gaan shoppen op het internet, tot het opzoek gaan naar ‘triggers’ die kunnen leiden tot nieuwe schulden in de toekomst en zoeken naar oplossingen die te vermijden.

Onderweg komen de maatjes soms grote nieuwe problemen tegen die het zorgvuldig opgebouwde nieuwe evenwicht weer helemaal uit het lood slaan. Dan zijn zij hun deelnemer nabij, zonder altijd een oplossing te kunnen bieden. De deelnemer overeind houden is dan het hoogst haalbare. Er wordt in deze situaties gezocht naar passende en gewenste hulpverlening.

Selectie en werving

De Vonk zoekt in het totaal bestand van SVM's naar een variatie in achtergrond, leeftijd, inzetbaarheid en eigen ervaringen met schulden. Dat betekent dat we ook ruimte bieden aan mensen met een aantoonbare kwetsbaarheid en juist die op een deskundige manier kunnen inzetten onder begeleiding van De Vonk. Hiermee dragen we als organisatie bij aan het vergroten van maatschappelijke kennis over armoede en sociale uitsluiting en aan het verbreden van de solidariteit tussen mensen die zich in verschillende segmenten van de samenleving bevinden. Het vooruit helpen van onze deelnemers is een net zo belangrijk doel als de persoonlijke groei van onze maatjes. Wij zoeken maatjes via de vrijwilligersvacaturebank van het Vrijwilligerspunt van ContourdeTwern. Mond tot mondreclame van SVM's bleek ook effectief.

Alle aspirant-maatjes hebben vooraf een kennismakingsgesprek met de coördinator. Zij volgen een vierdaagse training, waarvan een dagdeel wordt ingevuld door SHV. In de training zitten onder andere de volgende elementen:

- Kennis over de psychologie van armoede en schulden
- Oefenen gespreksvoering, dienstverlening, budgetteren
- Technische kant van schuldhulpverlening
- Sociale kaart van Tilburg en hoe schuldenland er uitziet
- Zelfreflectie

Pas na afronding van de training, het maken en behalen van een toets en het overleggen van een VOG kan een SVM worden ingezet.

Deskundigheidsbevordering

De maatjes

- Volgen driemaal per jaar een intervisiebijeenkomst
- Krijgen regelmatig relevante artikelen en documentatie doorgestuurd
- Hebben drie maal per jaar een bijscholingsbijeenkomst
- Kunnen vrijblijvend gebruikmaken van het bijscholingsaanbod van de Thuisadministratie

Samenwerking

SVM werkt met veel organisaties in de stad samen, meestal op casusniveau, bij signalering van trends op instellingsniveau.

Schuldhelpverlening

- Levert deelnemers aan in overleg
- Verzorgt een dagdeel van de training
- Is bij koppelingen altijd beschikbaar om vragen van maatjes te beantwoorden en advies te geven

Bewindvoerders

- Leveren deelnemers aan in overleg
- Zijn bij koppelingen altijd beschikbaar om vragen van maatjes te beantwoorden en advies te geven

Thuisadministratie

- Heeft zitting in de stuurgroep
- In casusniveau overleg indien nodig
- Stelt de trainingen voor haar vrijwilligers open voor SVM's

IMW

- Soms toelevering van deelnemers
- Op casusniveau advies door Bureau Sociaal Raadslieden
- Op casusniveau samenwerking met Budgetbeheer

Verdere samenwerking op casusniveau met Leergeld, Vincentiusvereniging, Voedselbank, Taalhuizen, MST, Feniks, ContourdeTwern, R-newt, enz.

Omdat De Vonk het Platform Sociale Zekerheid Tilburg voorziet zijn de lijnen in de stad kort en effectief.

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat op 31-12-2020 uit:

- Atie de Vos
- Nikki Idema, Diakonie Protestante Gemeente Tilburg Goirle e.o/ SchuldenVrijMaatje
- Harrie Schuurin , Humanitas Thuisadministratie
- Machteld Rijdsdorp, Vincentiusvereniging Tilburg

Zij hebben eenmaal digitaal overleg gevoerd

Bijzonderheden in 2020

De coronacrisis heeft natuurlijk ook voor dit project ingrijpende gevolgen gehad. De maatjes werden **op afstand nabij**. Dat was een hele verandering. Ze leerden (elkaar) dat je via beeldbellen met de telefoon ook waardevolle contacten kunt onderhouden. Er werden gesprekken gevoerd op bankjes bij het kanaal en op een veilige locatie buiten het eigen huis van de deelnemer.

Corona gaf ook **extra verleidingen** door de verveling en het thuiszitten, door het volgen van digitaal onderwijs (aankoop van laptops ed.) om de kinderen te verwennen of online te winkelen. De maatjes waren hier alert op en hebben geholpen die te weerstaan.

Deelnemers vertelden ook dat corona niet alleen ellende was, omdat ze zich **minder arm** voelden, omdat nu niemand op vakantie kon, uit kon gaan of een feestje kon vieren. "Dat deed ik allemaal al niet, dus ik hoef ook geen stapje terug." Zo leerden we nog beter begrijpen hoe sober het leven is van mensen in schulden.

De **duur van de koppelingen** was dit jaar wat langer, omdat sommige maatjes het wat riskant vonden in deze onzekere tijden na een jaar al afscheid te nemen.

Het aantal **aanmeldingen** van nieuwe deelnemers is vanaf maart tot augustus wat gestagneerd, omdat de hulpverlening zich opnieuw moest organiseren. Er werd thuis gewerkt en omdat de contacten niet fysiek plaatsvonden werd door sommigen verondersteld dat wij als maatjes ook weinig konden doen. In het derde en vierde kwartaal is het weer aangetrokken en er waren evenveel aanvragen als in 2019.

De **bijcholingsbijeenkomsten** online stonden in het teken van stress-sensitief werken en samenwerking met Budgetbeheer van het IMW. Tijdens de laatste bijeenkomst hebben we een quiz gespeeld om onze kennis op te halen en de moed erin te houden. De maatjes hebben hard gewerkt om hun deelnemers op de been te houden.

Er waren **nieuwe maatjes** nodig, maar we kregen maar een beperkt aantal potentiële maatjes. De huisbezoeken waarvan in onze werving wordt gesproken, schrok blijkbaar mensen af. Bovendien konden we steeds maar 4 mensen per training toelaten om coronaproof te zijn. Een paar ervaren maatjes deden de training opnieuw, om zich bij te spijkeren.

Uitspraak van deelnemer, na een jaar begeleiding van een SchuldenVrijMaatje: "Ik heb mijn leven weer terug, nu ik weer overzicht heb over mijn financiën. Ik heb me zo geschaamd en voelde me een mislukking. Nu zie ik dat het eenvoudiger kan. Ik heb plezier in sparen."

Voor 2021

Aan het begin van dit jaar is al duidelijk dat we met lock-downmaatregelen rekening moeten houden tot na de zomer. De mogelijkheden tot contact blijven dus beperkt.

Verwacht wordt dat het ook dit jaar lastiger zal zijn vrijwilligers te vinden, dus daar gaan we sterker op inzetten.

Onderzoeken naar inkomensdaling van Tilburgers door verlies van (een deel van hun) werk voorspelt dat er meer aanmeldingen zullen komen, waaruit dan waarschijnlijk meer aanmeldingen voor SchuldenVrijMaatje komen.

Tilburgs Ondersteuningsfonds

Dit is een Tilburgs fonds, waarvan de uitvoering bij maatschappelijke partners ligt. De Vonk vervult het voorzitterschap van de tweewekelijkse toetsingscommissiebijeenkomsten.

Het fonds biedt hulp aan mensen die aantoonbaar in nood verkeren, maar buiten de bestaande regelingen vallen, een grote inkomensterugval hebben gehad of die onkosten moeten maken, waarvoor ze niet hebben kunnen reserveren en waarvoor een lening niet mogelijk is.

Deelname aan dit fonds levert veel inzicht in de leefwereld van mensen met weinig geld en de inrichting van de systeemwereld.

Motivatie van een aanvraag voor fysiotherapie: "Mevrouw is optimaal verzekerd, maar haar aanspraak op fysiotherapie is voor dit jaar al op. Het is nu september en ze heeft wekelijks therapie nodig om mobiel te blijven. Ze heeft geen eigen budget om dit te betalen."

Tandzorg op Maat (ToM)

Dit is een project waarbij tandartsen en mondhygiënist een andere werkwijze gaan hanteren voor onderverzekerde (dakloze) mensen met schulden. Drie tandartsen beoordelen als vrijwilliger aanvragen voor mondzorg die gedaan zijn bij het Tilburgs Ondersteuningsfonds (TOF), op een aantal criteria. Er wordt gekeken of de voorgestelde behandeling door de eigen tandarts past bij de leefstijl en verzekeraarbaarheid in de toekomst. Er wordt gekeken naar een goedkoop-adequate oplossing, die ook op de langere termijn resultaten heeft. Daarnaast worden de hulpverleners van deze mensen gewezen op de mogelijkheden om hun cliënt te begeleiden in de aandacht voor hun mondzorg en gang naar de tandarts. De Vonk heeft de ToMtandartsen getraind en begeleid tijdens het proces van deze second-opinion.

Op initiatief van de SP hebben we meegewerkt aan een promotiefilmpje, waarin de noodzaak van goede mondzorg en het vergoeden daarvan voor mensen met een kleine beurs uitgelegd wordt.

Link filmpje: <https://youtu.be/S2ag00kOsA4>

Verzoek vanuit de maatschappelijke opvang: "Mijn cliënt heeft jaren op straat geleefd en zijn gebit verwaarloosd. Nu is hij zijn leven aan het oppakken, maakt grote stappen> Een groot obstakel in het maken van nieuwe contacten en het vinden van werk is zijn gebit, zonder voortand. Vanwege zijn schulden kan hij voorlopig geen tandartsverzekering afsluiten. Als hij geen werk heeft zal hij moeilijk van zijn schulden afkomen."

Leergeld Nederland en andere Leergeldstichtingen

We hebben ook dit jaar weer de hercertificering van trainers georganiseerd. Zij geven in het land door De Vonk ontwikkelde trainingen aan de lokale Leergeldstichtingen.

Zelf verzorgden we een training voor medewerkers uit Eindhoven, Gemert en Veldhoven.

Het trainingsmateriaal is geactualiseerd en nieuwe werkvormen zijn ontwikkeld. Door Corona waren fysieke bijeenkomsten daarna niet meer mogelijk, waardoor alles stil kwam te liggen. De lokale stichtingen hebben wel heel hard moeten werken om de vele aanvragen te behandelen voor kinderen die thuis geen of te weinig computers of waar het wifibereik onvoldoende was om de thuislessen te volgen.

We gaven regelmatig adviezen voor digitaal contact met klanten van Leergeld.

Armoedeambassadeurschap

Platform Sociale Zekerheid 25 jaar

De Vonk heeft het voorzitterschap van deze ontmoetingsplaats, waar ongeveer 65 organisaties en privépersonen met elkaar uitwisselen wat er speelt in de stad. Ook politiek en bestuur zijn vertegenwoordigd. In 2020 hebben we één fysieke en twee bijeenkomsten online verzorgd. We hebben vooraf bij de deelnemers informatie opgehaald en gebundeld over hun activiteiten en signalen rond de gevolgen van de COVID-19crisis. We zagen inventieve, hartelijke initiatieven, grote zorgen om de mensen in armoede en lessen voor de toekomst.

Noodfonds Tilburg

We namen deel aan 1 bijeenkomst om de processen van noodhulp goed af te stemmen op de behoefte van hulpverlenende organisaties. Hoewel het fonds door een betere structuur van de armoedeketen niet heel vaak in actie hoeft te komen is dit een waardevol en kritisch netwerkoverleg.

'T Elftal tegen Armoede Tilburg

Wij verzorgen het voorzitterschap van 'T Elftal en de kerngroep. Deze denktank komt normaal maandelijks bij elkaar, maar dat was dit jaar door de omstandigheden minder. We hebben ons goed geïnformeerd over de stand van (corona)zaken in de stad. Er is ook besloten definitief niet aan te sluiten bij de "Moedige Dialoog", een landelijk netwerk van soortgelijke initiatieven, omdat dat onze eigen werkwijze te veel zou veranderen.

Beddenactie

Deze actie werd nog een jaar verlengd, omdat er nog extra giften gekomen waren. Ook in een rijk land als Nederland bestaat armoede: te weinig geld om de huur en energie te betalen, veel schulden, niet voldoende gezond eten. Als dat van gezinnen de dagelijkse zorgen zijn is er vaak ook niet genoeg geld om een bed met warme dekens te kopen. Dat vertellen ouders echter niet aan de hulpverleners die hen bijstaan bij hun problemen, omdat ze bang zijn dat men denkt dat ze slechte ouders zijn, die niet genoeg van hun kind houden om ze een fatsoenlijk bed te geven.

Soms echter, als je als hulpverlener een vertrouwde band krijgt met een gezin, mag je dit geheim kennen. Dan is de oplossing niet zomaar voor handen, omdat er geen speciale voorzieningen zijn die bedden verstrekken: nooit over nagedacht, dus ook nog nooit georganiseerd.

Er worden complete bedden geleverd, opgemaakt en wel, plus extra lakens en slopen, zodat er gewassen kan worden. De eventuele oude bedden of matrassen worden afgevoerd.

De Vonk heeft dit geïnitieerd, maar de uitvoering lag grotendeels bij ContourdeTwern. Wij beoordeelden de aanvragen.

Inmiddels heeft zusterorganisatie Solidair Groningen Drenthe dit initiatief overgenomen en hebben we hen geholpen in het opzetten van een structuur.

Opmerking van aanvrager: "Nooit bij stil gestaan dat kinderen van mijn groep op een matrasjes op de grond sliepen en dat hun kleding in dozen ernaast staan. Er was ook geen bureau om rustig aan te werken. Daar kon ik via een ander kanaal aan komen."

Sociale Alliantie

In de Sociale Alliantie werkt De Vonk samen om sociale onrechtvaardigheid te bestrijden. In 2020 heeft De Vonk een actieve bijdrage geleverd aan het formuleren van een nieuwe missie. De toeslagenaffaire en de gevolgen van de Fraudewet houden ons bezig. Er is werk aan de winkel om de aansluiting tussen politiek en burger te versterken. Gezamenlijk willen we de harde werkelijkheid van een leven met geldgebrek (beter) zichtbaar en hoorbaar maken. Dat vertaalt zich bijvoorbeeld in het uitnodigen van ervaringsdeskundigen bij ons jaarlijkse gesprek met de staatssecretaris van Sociale Zaken.

Alliantie tegen Kinderarmoede

Deze landelijke alliantie heeft zich als doel gesteld dat armoede in gezinnen verdwijnt. De Vonk heeft de samenwerking gezocht en gevonden om het onderwerp Scholen en armoede aan te kaarten. Dit leverde een interessante online kenniskring op. Deze is [hier](#) terug te luisteren. De Vonk geeft daarin informatie hoe geldgebrek in gezinnen is te signaleren. Kinderarmoede kan worden aangepakt als scholen in staat zijn om te signaleren en het gesprek erover respectvol aan te gaan.

Vraagbaak en gesprekspartner

Ook dit jaar waren we weer gesprekspartners voor organisaties en mensen die iets willen betekenen om de samenleving rechtvaardiger en aardiger te maken. We zochten mee naar woorden en mogelijkheden om de missie die men voelt vorm te geven.

Daarnaast werden we gevraagd om mee te denken op casusniveau over bepaalde situaties. Door onze kennis en ervaring voor incidentele vragen kosteloos te delen, moedigen we werkers aan om de moed te houden en door te zetten. Het is zeer waardevol dat we dit kunnen doen.

Armoede beleven

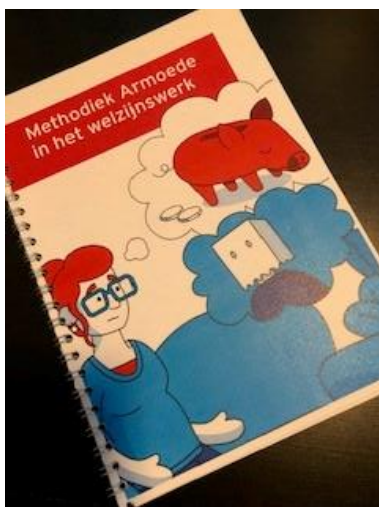
Halverwege het jaar konden we onze Armoedebelevingstheorie, de basis voor veel van onze trainingen en workshops, in boekvorm uitbrengen. Hierin valt te lezen hoe de verschillende belevingen van armoede door mensen met weinig geld leiden tot verschillende verwachtingen en gedrag. Als je dit weet kun je effectiever hulp- en dienstverlening inzetten.

Methodiek Armoede in het welzijnswerk

Voor ContourdeTwern ontwikkelden we een aanpak om organisatiebreed alertheid op armoede in de vingers te krijgen om hier adequaat op te handelen. Van management tot beheerder, binnen en buiten de organisatie, praktisch en in het ontwikkelen van visie. Deze is gebaseerd op de Armoedebelevingstheorie.

Door deelname aan de Werkplaats Armoede binnen ContourdeTwern kunnen we mee invulling geven aan het systematisch uitrollen ervan.

Diaconale ondersteuning en zingeving

Actioma

Dit jaar is de samenwerking met de landelijke koepel Actioma vernieuwd. Maatschappelijk activeringsorganisaties inspireren en versterken elkaar om de Sociale leer te vertalen naar de samenleving van nu.

Potje van Goed Vertrouwen

Ieder jaar ontvangen we van enkele diaconale werkgroepen bijdragen om snel acute nood bij mensen te lenigen. Dit kan gaan om reisgeld om een ziekenhuis buiten de stad te bezoeken, het kunnen ophalen van medicijnen waarvoor een eigen bijdrage nodig is of de reparatie van een lekke band om het uitzendwerk te kunnen behouden. Omdat De Vonk door sommige mensen, soms eerder gevonden wordt dan de diaconie van een kerk, is dit Potje een handig instrument om zonder vertraging te helpen en indien nodig meteen door te verwijzen naar de reguliere organisaties die structurele problemen kunnen aanpakken.

MST Mensen in beeld houden

Voor dit inloopcentrum maakten we de training Streetwise en Realistisch en voerden die uit met een medewerker van MST. Dit is een cursus voor beoogde maatjes die gaan optrekken met mensen die met een ISD-maatregel van Justitie gaan re-integreren in de samenleving. Het traject begint met de geestelijk verzorger in de Penitentiare Inrichting Vught, die ook bij MST werkt. De maatjes leren wat de leef- en denkwereld is van “draaideurcriminelen” en wat waarschijnlijk wel en niet helpt in het optrekken met hen. Er is daarin onder andere aandacht voor armoede, verslaving, agressie en zingeving. Delen van de training zijn ook te gebruiken in andere inloopcentra voor hun vrijwilligers.

Werk in Uitvoering

Deze bijeenkomsten zijn twee keer aangeboden aan vrijwillige en professionele werkers in de diaconie in het gebied van het bisdom Den Bosch. Hierin worden ideeën en zorgen uitgewisseld ter inspiratie om door te gaan. In 2020 is een [inspiratieblad](#) gemaakt om de opgehaalde ideeën te delen.

Coaching

In 2021 hebben we een pastoraal werker voor diaconie gecoacht om de taken uit te werken en vorm te geven.

KBO

Voor KBO-Brabant hebben we de training die we vorig jaar mee ontwikkeld hebben verzorgd. Deze cursus is bedoeld voor bezoekers en geestelijk verzorgers die gaan meedraaien in het project *Ons Gesprek, het goede gesprek over uw leven* waarin door huisbezoeken zingevingsthema's worden besproken.

Logia

We sloten dit jaar weer aan bij de Logia bijeenkomsten, waarin katholieke organisaties bijeenkomen om maatschappelijke onderwerpen te bespreken en in het licht van de Sociale Leer te zetten. De opbrengst daarvan neemt ieder mee in de eigen deelname aan het maatschappelijk debat.

3. Deskundigheidsbevordering medewerkers

- Deelname aan lezingen van Nadja Jungmann
- Training Stress-sensitief werken
- Intervisie spiritueel leiderschap
- Deelname training impactgericht werken van Avance
- Workshops en seminars online over armoede en schulden
- Telefoontraining motiverende gespreksvoering
- Webinar Werkende armen
- Webinar Nieuwe armen

4. Netwerk

Dit jaar verzonden we drie [nieuwsbrieven](#).

We noemen de belangrijkste netwerkpartners:

Gemeentes, welzijnsinstellingen, JGZ, GGD, basisscholen, parochies, bisdommen, Sociale Alliantie, Alliantie tegen Kinderarmoede, Vincentiusverenigingen, Tranzo, Leergeld Nederland en lokale stichtingen Leergeld, Humanitas, geloofsgemeenschappen van de PKN, wijkorganisaties, IMW's, KBO-Brabant, Present, collega-maatschappelijk activeringsorganisaties, enkele religieuze congregaties, politieke partijen, Seniorenraad Tilburg, Sociale Raad Tilburg, Brabantse Uitkeringsgerechtigden Samen(BUS).

5. Financiën

De Vonk is een organisatie zonder structurele basisfinanciering. Haar inkomsten verkrijgt ze per opdracht. Dat is ook de voorwaarde waaronder we zijn ondergebracht bij ContourdeTwern. In de omgeving waarin we werken rond het thema Armoede is het niet altijd gemakkelijk ook betaald te krijgen voor hetgeen we doen. We moeten ons daarin meer consequent en zakelijk opstellen, dan we in het verleden deden. Natuurlijk hebben we in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen voor noodlijdende clubs toch wel eens zaken in onze eigen tijd gedaan.

Voor ons Armoede-ambassadeurschap kregen we financiële ondersteuning van enkele religieuze congregaties die niet bij name genoemd willen worden, Actioma en de Vincentiusvereniging Tilburg.

Het project Vertellers wordt gefinancierd door het Kansfonds. Voor Wie ben ik nog? krijgen we subsidie van Vincentiusvereniging Tilburg en Actioma.

Het SchuldenVrijMaatjesproject wordt gefinancierd oor de gemeente Tilburg.

6. Tot slot

Alles bij elkaar hebben we dus toch een erg actief jaar achter de rug, al waren de groepen kleiner en veel bijeenkomsten digitaal.

In 2021 zullen we nog veel op die wijze moeten uitvoeren. We zijn er meer bedreven in en we zullen onze aandacht blijven richten voor op werkplezier, voor onszelf, onze collega's en binnen ons netwerk.

Waar we ons natuurlijk wel zorgen over maken zijn de grote aantallen mensen die in een isolement zitten, al dan niet door armoede en schulden. Het verstoken zijn van kwalitatief goed contact zorgt voor veel spanning. Het verlies dat in 2020 geleden is op zoveel levensterreinen zal niet gemakkelijk goed te maken zijn. We zullen ons als De Vonk beraden over de vraag welke taak we daarin hebben en kunnen nemen.